

nie a pod.), nálada v krajine je mizerná, Volksdeutsche a ríšski Nemci sú pochopiteľne veľmi nervózni, Mach podal včera večer na moju žiadosť veľmi pozitívne vládne vyhlásenie, na ktoré zvlášť upozorňujem.² Jeho doslovné znenie nasleduje osobitne.

Toho času som v stálom osobnom styku s prezidentom a s Machom, ktorých sa usilujem ovplyvniť v zmysle opatrení, ktoré pokladáme za potrebné. Nepochybujem o úplne loyálnom zmýšľaní týchto mužov, pričom však zostáva otvorenou otázka, aké politické a mocenské sily za nimi momentálne stoja.

Dohádzam k stále pevnejšiemu presvedčeniu, že sú potrebné zmeny vo vláde v smere silnejšieho sústredenia tých síl, ktoré sú rozhodnuté vlastnými silami zachovávať pokoj a poriadok v krajine, a najmä mobilizovať obyvateľstvo proti náklonnosti k Sovietom, ktorá je tu obzvlášť citeľná.

Tukov zdravotný stav je, vzhľadom na ďalšie vedenie jeho úradu, pravdepodobne beznádejný. Prosím preto o okamžité schválenie toho, aby sa mu prípadne odporúčalo odstúpiť (prostredníctvom lekárov). Prezident by v takom prípade prijal jeho demisiu. Zamýšľa dosadiť potom Macha za ministerského predsedu.

Napriek viacerým vážnym pochybnostiam odporúčam súhlasiť s touto voľbou. Pri tejto príležitosti môže byť aj Čatloš definitívne vysánkovaný. Naliehavo odporúčam znovu pribrať do vlády Ďurčanského. Hoci je to iste povážlivý experiment, predsa očakávam od jeho spolupráce spojenie istých slovenských síl s našou vecou. Ďurčanského postoj k samostatnému slovenskému štátu je bezvýhradne pozitívny. Napriek vážnej pochybnosti o možnosti nemeckého víťazstva vidí ešte aj dnes v spolupráci s ríšou najlepšiu záruku slovenskej štátnej samostatnosti. Rozhorčený odporca Benešov.

Keďže si za týchto okolností vývoj vyžaduje veľmi rýchle rozhodovanie, žiadam o splnomocnenie vo všetkých uvedených otázkach, predovšetkým vzhľadom na Ďurčanského, aby som smel konať podľa možnosti ihneď na vlastnú zodpovednosť. Ostatne, možno dúfať, že stabilizáciou rumunských pomerov a celkovej situácie na východnom fronte opäť zmizne nervozita, ktorá tu panuje, ako aj otvorený prejav nepriateľského zmýšľania slovenského národa.

Ludin

SÚA Praha. Auswärtiges Amt Berlin (Zahraničný úrad Berlín), 20/372488—372490. Fotokópia úradného záznamu telegramu. (Z nemčiny preložila HT.)

160

1944, august 28. [Londýn.] — Intimát II. odboru čs. MNO s rádiatelegrafickými zprávami o situácii na Slovensku a zámeroch Golianovho vojenského ústredia.

Příloha číslo 1.¹

Situace na Slovensku 24. srpna:

Na východě partyzáni v ofenzivě, kontakt s nimi přerušen.

Železniční doprava na východě přerušena.

S Talským máme porady příští týden.

Jaké máte rozkazy pro něho.

² Porov. dokument čís. 156.

¹ Všetky tri časti zprávy intimoval II. odbor čs. MNO ako prílohy 1—3 k čj. 663 taj.-II. odbor. V záhlaví všetkých troch príloh je rkp. dátum 28. 8. 44. Text prílohy 1 a časť textu

Silný:

Příloha číslo 2.

Situace dne 24. srpna:

Obsazení Slovenska německým a maďarským vojskem očekáváme během nejbližších dnů. Začátek okupace je pro nás hodinou H. Zahájení akce oznámíme.

Sdělte ihned:

Úkol slovenské armády. Zda má provést obranu na místě s těžištěm na středním Slovensku, či se probojovat k ruské armádě.

Prosíme ihned odpověď.

Žádáme pomoc:

- a) jednu parabrigádu vyložit na letišti Tři Duby u Zvolenu,
- b) jednu parabrigádu na letišti Mokrad (u Sv. Petra),
- c) ochranu stihacím letectvem,
- d) bombardování tratí:
Košice—Užhorod,
Lučenec—Levice,
Petržalka—Děvín,
Kúty—Vlára,
- e) bombardování nepřátelských kolon, hlavně Košice—Užhorod.

Příloha číslo 3.

Začátek okupace Slovenska předpokládám 27. srpna. Obsazení vykonají tři SS divize, a to jedna z jihu přes Košice a dvě ze západu.

Zápolí se postaví na odpor. Polní armáda se probije [k Rusům].

VHA Praha. Západ I, HV Londýn, 9/5/1 a 9/6/1. Originál. Strojopisný priepis.

161

1944, august 28. Slovensko. — Situačná zpráva z 24.—26. augusta, zaslaná rádiotelegraficky čs. ministrovi NO gen. S. Ingrovi do Londýna.

Silný:

VI — 082866/44

Situace 24. srpna:

Čatloš a Talský, Gama a Talský porady.

v příloze 2 až po „Zahájení akce oznámíme“ je doložený v svázku odpisov, odpisov depeší Slovensko—Londýn ako dve zprávy z 24. 8. 1944 (SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada, „Vít“ — čiže odosielané prostredníctvom Zdeny—Krátkeho) a v rovnakom znení ako záznamy dešifrovaných došlých depeší VI 082462/44 a VI 082463/44 (tamtiež, Ch 37-91-29/163 a 164).

Druhá časť textu prílohy 2 od „Sdělte ihned“ je doložená v dvoch zpráвах z 25. 8. 1944 vo svázku odpisov depeší Slovensko—Londýn, rovnako v českom znení s podpisom „Gama—Zdena“ (tamtiež, PMR-L, sign. Slov. nár. rada, „Vít“).

Text prílohy 3 znie v odpise zprávy zo Slovenska datovanej 25. 8. 1944 takto: „Gen. Ingr: Začiatok okupácie Slovenska predpokladám na 27. t. m. Obsadenie vykonajú tri SS divízie. Jedna z juhu z Košíc a dve od západu. Zápolie sa postaví na odpor, poľná armáda sa prebije k Rusom. Ley.“ (Tamtiež, PMR-L, sign. Slov. nár. rada, „Oto“.)

Text prílohy 1 a 2 oznámil Ingr Píkovi depešou z 26. 8. 1944, do ktorej zahrnul aj svoju odpoveď (text dokumentu čís. 162). V závere Ingr Píkovi prikázal: „Informujte neprodleně sovětské velitelství a sdělte mi obratem jeho názor i způsob možného zásahu sovětských vojsk.“ (Tamtiež, E 22-12-14/81-82. Záznam dešifrovanej došlej depeše, čís. 837-847/26, poř. čís. 6468/1, došlo 26. 8. 1944 o 11 hod. Strojopis, originál.) — Píka splnil príkaz odoslaním listu z 27. 8. 1944 — viď dokument čís. 158.

¹ Rádiogram nie je podpísaný, ani označený šifrou odosielateľa. Podľa obsahu a tiež z toho, že je adresovaný Silnému (používaný pseudonym Ingra) je zrejme, že situačnú zprávu odoslal kpt. Krátký — Zdena.